

Vastaus Eva Tawasolin ja Mikko Viilon sekä 23 muun valtuutetun aloitteeseen: Dialogilla uutta virtaa kansalaisosallisuuteen

VD/11565/00.02.00.03/2022

RÄ/JP/EJ

Eva Tawasoli ja **Mikko Viilo** sekä 23 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Poliittisessa osallistumisessa on laskeva trendi. Se näkyy muun muassa kuntavaalien äänestysprosentteissa. Maailman haasteet eivät kuitenkaan ole laskussa. Niiden ratkaiseminen vaatii sekä hyviä päättäjiä vaaleilla valittuihin elimiin että uusia osallistumisen keinoja kansalaisille.

Sitran syyskuussa julkaisema Demokraattiset osallistumismahdollisuudet Suomessa -kyselytutkimus osoittaa, että kuitenkin jopa 700 000 kansalaisista haluaisi osallistua päätöksentekoon enemmän, mutta kokevat, että kynnys osallisuuteen on liian korkea. Lisäksi Sitran tutkimuksesta selvisi, että valtaosa päättäjistä eivät luota kansalaisten kykyyn osallistua vaikeisiin yhteiskunnallisiin teemoihin.

Nykyinen päätöksentekomalli onkin etäännyttänyt kansalaisia politiikasta ja siihen on löydettävä ratkaisu, sillä ihmisten välinen kontakti ja keskustelu on avain luottamuksen rakentamiseksi.

Esitämme, että Osallistuva Vantaa -työn puitteissa Vantaa fasilitoisi julkisia keskusteluja, joiden teemana olisi mm. kaupungin päätöksentekomalli, luottamushenkilötoiminta, päätösprosessit ja niihin vaikuttaminen, ja ennen kaikkea ihmiset. Minkälaisia henkilöitä toimintaan osallistuu, miksi, ja miten he sen kokevat?

Esitämme lisäksi, että Osallistuva Vantaa -työn menetelmiin otettaisiin mukaan puntaroivat keskustelut. Malliin periaatteisiin kuuluu satunnaisesti valittujen kansalaisten ja päättäjien tuonti yhteen, ilmiötä koskeviin faktoihin perehtyminen, fasilitoitu keskustelu sekä yhteisen kannan ja julkilausuman muodostaminen. Sitran raportti suosittelee tätä, ja kertoo että Euroopassa toimintamallista on saatu hyviä kokemuksia edustuksellisen demokratian täydentäjänä.

Sitran raportti myös suosittelee lisäämään helppoja ja digitaalisia osallistumisvälineitä asukkaille. Edellä mainitut toimet kytkettäisiin olemassa oleviin Osallistuvan Vantaan työkaluihin, ja henkilöstö pystyisi kehittämään uusiakin.”

Sitran julkaisu: <https://www.sitra.fi/julkaisut/demokraattiset-osallistumismahdollisuudet-suomessa/>
10.10.2022

Kaupunginvaltuusto 10.10.2022 § 10

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala toteaa vastauksessaan seuraavaa:

Kaupunginhallituksen 11.4.2022 hyväksymässä Osallistuva Vantaa -ohjelmassa yksi viidestä teemasta on Kohtaamme ja käymme puntaroivaa keskustelua. Teeman tavoitteina on vakiinnuttaa puntaroiva keskustelu osaksi päätösten valmistelua ja ottaa käyttöön laadukkaan ja rakentavan keskustelun menetelmiä palveluissa ja yhteiskehittämisessä. Yksi toimenpiteistä on hyödyntää entistä enemmän Erätauko-dialogeja Vantaalla. Valtaosa aloitteen toiveista on siis jo toteutunut.

Vantaalla on koulutettu Erätauko-ohjaajia henkilöstön parista vuodesta 2019 lähtien ja tällä hetkellä koulutettuja ohjaajia on n. 50. Koulutuksia järjestetään vuosittain ja henkilöstön vaihtuvuuden johdosta tiheä koulutustahti onkin tarpeellinen.

Osallistuva Vantaa -ohjelmaa koordinoiva osallisuuspalvelut -tiimi on vuoden 2022 aikana järjestänyt useita Erätauko-dialogeja erilaisista teemoista yhdessä muiden yksiköiden kanssa. Näitä ovat olleet demokratian puolustusdialogit, Yhteinen Pöytä -ruoka-apuverkoston kanssa, maahanmuuttodialogit ja Mitä voimme oppia kriiseistä -dialogi. Työntekijöiden ja kuntalaisten lisäksi dialogeihin on tavoiteltu mukaan kaupunginvaltuutettuja ja muita Vantaan luottamushenkilöitä, mutta päättäjien osallistujamäärä on ollut vähäinen.

Erätauko-keskustelut ovat lisänneet yhteistä ymmärrystä ja ne auttavat ymmärtämään paremmin itseä, muita ja yhteiskuntaa. Keskustelun päätteeksi ei tarvitse olla samaa mieltä tai ratkaista asioita. Erätauon avulla voi lisätä luottamusta, vahvistaa osallisuutta ja kuunnella paremmin myös hiljaisia ääniä. Erätauossa pelisäännöt ja kokemuspuhe mahdollistavat sen, että keskustelussa voidaan välttää vastakkainasettelua ja olla samalla tasolla keskustelijoiden lähtökohdista huolimatta.

Erittäin hyviä kokemuksia saatiin esimerkiksi viime syksyn maahanmuuttodialogeista. Näkökulman valinnan kanssa lähdettiin liikkeelle vantaalaisten maahanmuuttajajärjestöjen toiveista ja tarpeista. Tikkurilan asukastilalla järjestetyn keskustelun teemaksi valikoitui ”Miten digitaalisuus ja netti vaikuttavat koulunkäyntiin”. Järjestöyhteistyö mahdollisti sen, että keskustelijoiksi saatiin monipuolinen joukko eritaustaisia ja eri-ikäisiä vantaalaisia. Mukana oli aikuisten maahanmuuttajataustaisten keskustelijoiden lisäksi myös nuoria ja kaupungilta mukaan kutsuttiin opettaja, nuorisotyöntekijä, poliisi ja luottamushenkilöitä. Keskusteluissa päästiin omien kokemusten kautta hyvinkin monitasoiseen dialogiin, jonka lopuksi keskustelijat toivoivat jatkoa ja säännöllisyyttä tällaisille keskusteluille. Keskustelijat kokivat tärkeäksi myös vaikuttavuuden ja pitivät hyvänä sitä, että maahanmuuttodialogien muistiinpanot toimitettiin sisäministeriölle ulkomaalaislain uudistuksen valmisteluun.

Kasvatuksen ja oppimisen toimialalla on järjestetty minidialogeja esimerkiksi kodin ja koulun välisen yhteistyön kehittämisessä vanhempien ja henkilökunnan kesken, ja menetelmää on hyödynnetty myös lasten ja nuorten Vaikuttajapäivässä. Viime kevään tilaisuudessa järjestettiin minidialogeja turvallisemmasta tilasta. Menetelmän käytöstä lasten kanssa on saatu hyviä kokemuksia ja Lahden kaupungin Skididialogeista on haettu oppia Erätauon soveltamisesta juuri lasten käyttöön.

Valtuustoaloitteen ajatus keskustelun lisäämisestä ja demokraattisten osallistumismahdollisuuksien nostamisesta keskustelujen teemaksi on hyvä. Osallisuuspalvelut valmistelee laajaa Kotona Vantaalla -dialogisarjaa, jossa näitä sekä asukailta nousevia aiheita voisi käsitellä. Dialogisarja tulee osaksi Vantaa 50-vuotta -juhlavuoden 2024 ohjelmaa ja vertautuu esimerkiksi Espoon strategiaa valmistelleeseen Espoo 20X0-keskusteluihin tai Tampereen Suureen seutukeskusteluun. Vantaalla -dialogit voivat myös toimia pohjustavana materiaalina seuraavan kaupunkistrategian muotoilussa. Osallisuuspalvelut tulee vuoden 2023 ja 2024 aikana tarjoamaan Erätauko-dialogikoulutuksia työntekijöiden lisäksi valtuutetuille

ja muille luottamustoimijoille sekä vantaalaisissa järjestöissä toimiville. Lisäksi Vantaa on myös hakeutunut Kansallisten dialogien vakituiseksi järjestäjäksi.

Erätauko-dialogien lisäksi Osallisuuspalvelut edistää ja koordinoi asukasraatitoimintaa Vantaalla. Vantaan Vaikuttajat -asukaskehittäjä ryhmä on perustettu ja pilotoitu vuonna 2021 ja menetelmän käyttöä pyritään nyt levittämään valmistelutyöhön. Kyseessä on puntaroivaa keskustelua käyttävä kansalaisraatitoiminta, joka vastaa Sitran suositusta. Helppoja digitaalisia osallistumisen välineitä Vantaalla edustaa mm. OsallistuvaVantaa.fi -sivusto, joka on otettu käyttöön vuonna 2020.

Kaupunginhallitus 27.3.2023 § 19

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Eva Tawasolille ja Mikko Viilolle sekä 23 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite: Allekirjoitettu Eva Tawasolin ja Mikko Viilon sekä 23 muun valtuutetun aloite dialogilla uutta virtaa kansalaisosallisuuteen

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

apulaiskaupunginjohtaja Riikka Åstrand, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi